

Development of project-based learning activities in social studies for grade 4 primary school students

Amarin Janthamad

Rajabhat Maha Sarakham University

E-mail: ajanthamad@gmail.com

Arun Suikraduang

Rajabhat Maha Sarakham University

E-mail: arun.soikraduang@gmail.com

Received	Reviewed	Revised	Accepted
14/01/2026	15/01/2026	02/02/2026	27/02/2026

Abstract

Background and Aims: Current teaching methods largely remain lecture-based, confined to classrooms, and lack processes that foster critical thinking skills. Project-based learning, on the other hand, provides students with the opportunity to determine their own learning objectives based on their interests, develop planning skills, systematic execution, implementation, and self-directed learning conclusions. This leads to continuous and sustainable learning. This research aims to: 1) develop project-based learning activities that meet the 80/80 effectiveness criterion; 2) compare pre-test and post-test academic achievement; and 3) study student satisfaction with project-based learning activities in economics.

Methodology: This research studied the effects of developing project-based learning activities. The sample consisted of 20 students from Grade 4/1 at Wittayalai Demonstration School, Phanom Phrai District, Roi Et Province, during the first semester of the 2024 academic year, selected using cluster random sampling. The research instruments were: 1) Seven lesson plans totaling 16 hours; 2) A pre- and post-test of achievement consisting of 30 multiple-choice questions with four options; and 3) A questionnaire on student satisfaction with project-based learning, using a 5-level rating scale with 15 items.

Results: The findings indicated that: 1) The project-based learning activities in economics for fourth-grade students were effective (E_1/E_2) with scores of 83.67/87.67, exceeding the set criteria of 80/80. 2) Fourth-grade students who participated in the project-based learning activities showed significantly higher post-test scores compared to pre-test scores at the .05 statistical significance level. 3) Fourth-grade students demonstrated a high level of satisfaction with the project-based learning activities, with an overall average score of 4.49.

Conclusion: Developing effective project-based learning activities for Grade 4 Economics students that can be appropriately applied to develop students in higher grades.

Keyword: Project-based Learning Activities; Academic Achievement; Satisfaction

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

อัมรินทร์ จันทมาศ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อีเมล: ajanthamad@gmail.com

อรัญ ชูกระเดื่อง

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

อีเมล: soikraduang@gmail.com

บทคัดย่อ

ภูมิหลังและวัตถุประสงค์: การจัดการเรียนการสอนในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ยังคงเป็นแบบบรรยาย อยู่ภายในห้องเรียน ยังขาดกระบวนการที่จะทำให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิด ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ โครงงาน มีลักษณะของการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้กำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ ด้วยตนเองตามความสนใจ ฝึกการวางแผน การดำเนินงานที่เป็นระบบ การลงมือปฏิบัติตามแผน และ การสรุปผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) พัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เปรียบเทียบ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียน 3) ศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ สาระเศรษฐศาสตร์ ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน

ระเบียบวิธีการวิจัย: การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 โรงเรียนสาธิตวิซาลัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 20 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 7 แผน รวม 16 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียนและหลังเรียน แบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจ ของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบโครงงาน มาตรฐานค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

ผลการวิจัย: พบว่า 1) กิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 83.67/87.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 2) นักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีความ พึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.49 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

สรุปผล: การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนระดับชั้นที่สูงขึ้นได้อย่างเหมาะสม

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโครงการเป็นฐาน; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ความพึงพอใจ

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดกรอบทิศทางจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยทุกคนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้มีคุณภาพด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำเนินดำรงชีวิตในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงและแสวงหาความรู้ เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ นั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ ความสามารถในการสื่อสาร ความสามารถในการคิด ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต และความสามารถในการใช้เทคโนโลยี (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ทั้งนี้ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มุ่งเน้นความสามารถในการร่วมคิด ร่วมทำ หรือทำงานเป็นทีมด้วยความเต็มใจเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน และตั้งใจปฏิบัติงานนั้นให้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ร่วมกัน

อย่างไรก็ตาม การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมนั้น แบ่งออกเป็นสาระ 5 สาระ ทั้งเศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ศาสนา สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม อีกทั้งสาเหตุส่วนหนึ่งคือครูใช้วิธีการสอนแบบบรรยายตามหนังสือเรียน เน้นเพียงให้นักเรียนทำข้อสอบของครูให้ได้ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตวิซาลัย ขาดการคิดวิเคราะห์ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน อันเนื่องมาจากการสอนโดยเน้นกิจกรรมในเนื้อหาวิชาอย่างเดียว ไม่นั่นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ ส่งผลให้นักเรียนมีประสบการณ์ในการคิดวิเคราะห์ที่ไม่ดีเท่าที่ควร

จากสภาพปัญหาดังกล่าว แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยใช้กระบวนการที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หนึ่งในแนวทางที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการส่งเสริมการเรียนรู้ คือ การเรียนรู้แบบโครงการ (Project-Based Learning) ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อเลือกทำโครงการตรงกับความสนใจ ความถนัด ความสามารถของตนเองและกลุ่มอย่างแท้จริง รวมถึงกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นส่วนส่งเสริมพฤติกรรมของนักเรียนให้สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ (กรมวิชาการ, 2540)

ดังนั้น ผู้วิจัยในฐานะที่ปฏิบัติงานสายผู้สอนจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตวิซาลัย อำเภอพนมไพร จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างมีทักษะ ขบวนการ อีกทั้งยังสอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถสร้างองค์ความรู้ และนำผลที่ได้ไปพัฒนาการเรียนการสอนพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพ

นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ และเจตคติที่ดีต่อการศึกษา ในสาระสังคมศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม และเป็น การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน เพื่อส่งถึงสังคมประเทศชาติในภายหน้าให้เกิดความสงบสุข ร่มเย็นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

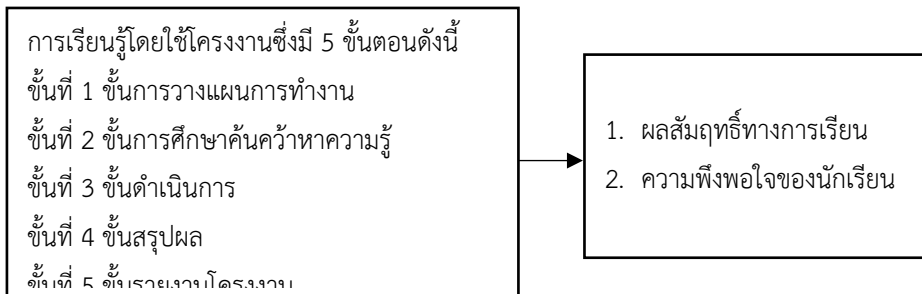
1. เพื่อพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สาระเศรษฐศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สาระเศรษฐศาสตร์ ก่อนเรียนกับหลังเรียน ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ สาระเศรษฐศาสตร์ ที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

สมมติฐานการวิจัย

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานวิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับผู้วิจัยจึงได้กรอบแนวคิด ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสาธิตวิซชาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้องเรียน นักเรียนทั้งหมด 40 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4/1 จำนวน 20 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนสาธิตวิซชาลัย ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบกลุ่ม

2. เครื่องมือวิจัย

2.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 7 แผน รวมทั้งหมด 16 ชั่วโมง

2.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน แบบเลือกตอบ ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ

2.3 แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนรู้แบบโครงงาน ใช้แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 15 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pre-test) เป็นข้อสอบแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว นำมาตรวจให้คะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบบันทึกผลไว้พร้อมแจ้งคะแนนให้นักเรียนรู้

3.2ชี้แจงจุดประสงค์การเรียนรู้ของเรื่องที่เรียนแต่ละแผน ได้แก่ แผนการเรียนรู้ที่ 1-2 ผู้ผลิตและผู้บริโภค จำนวน 4 ชั่วโมง แผนการเรียนรู้ที่ 3-5 ปัญหาพื้นฐานและการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ จำนวน 6 ชั่วโมง แผนการเรียนรู้ที่ 6-7 การผลิตสินค้าและบริการ จำนวน 6 ชั่วโมง

3.3 ทำการสอนตามแผนการเรียนรู้ในแต่ละแผน ในขั้นนี้ผู้วิจัยจะคอยซักถาม ชี้แนะช่วยเหลือ และดูแลอย่างใกล้ชิดในขณะที่นักเรียนกำลังศึกษา จนครบทุกแผนการเรียนรู้

3.4 ทดสอบหลังเรียน (Post-test) เมื่อสิ้นสุดการเรียนของเรื่องที่เรียนแต่ละแผน จึงให้นักเรียนทำข้อสอบหลังเรียนอีกครั้ง โดยใช้ข้อทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ชุดเดียวกับทดสอบก่อนเรียนแต่สลับข้อแล้วตรวจให้คะแนน นำคะแนนที่ได้ทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน เพื่อนำผลข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ

3.5 จากนั้นให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจหลังเรียนต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน สาระเศรษฐศาสตร์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ สารเศรษฐศาสตร์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยใช้สูตร E_1/E_2 ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้
การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยใช้สถิติ T-Test Dependent Sample

4.3 วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ โดยใช้
การหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ วิชาสังคมศึกษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ตามเกณฑ์ 80/80

การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผู้วิจัย
ได้จัดทำแผนการจัดการเรียนจำนวน 7 แผน รวม 16 ชั่วโมง ผลการประเมินความเหมาะสมของ
แผนการจัดการเรียนมีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 23 ถึง 29 อยู่ในระดับ 25.10 และผลการหาประสิทธิภาพ
ตามเกณฑ์ 80/80 รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

จำนวนนักเรียน	คะแนนระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (คะแนนเต็ม 60 คะแนน)		คะแนนหลังจัดกิจกรรมการเรียนรู้ (คะแนนเต็ม 30 คะแนน)	
	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E_1)	คะแนนเฉลี่ย	ร้อยละ (E_2)
20	50.20	83.67	26.37	87.67
ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้ (E_1/E_2) เท่ากับ 83.67/87.67				

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ วิชาสังคมศึกษา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าประสิทธิภาพ (E_1) เท่ากับ 50.20 จึงคิดเป็นร้อยละ 83.67 และค่าประสิทธิภาพ
(E_2) เท่ากับ 26.37 จึงคิดเป็นร้อยละ 87.67 ดังนั้นการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการ
วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 83.67/87.67 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้
คือ 80/80

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา ก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	คะแนนเต็ม	\bar{X}	S.D.	df	t	Sig.
ก่อนเรียน	20	30	17.65	1.56	18	24.18	.00
หลังเรียน	20	30	26.36	0.91			

*ระดับนัยสำคัญ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีคะแนนของผลการทดสอบหลังเรียนของนักเรียน ซึ่งสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากคะแนนแบบสอบถามความพึงพอใจการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

ลำดับ	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1.ด้านกิจกรรมการเรียนรู้				
1.1	ชอบกิจกรรมที่ทำให้มีความเข้าใจ เนื้อหามากขึ้น	4.60	0.50	มากที่สุด
1.2	ชอบการทำงานเป็นขั้นตอน	4.45	0.51	มาก
1.3	พอใจในการวางแผนการทำงานร่วมกัน	4.50	0.61	มาก
1.4	สนุกที่มีโอกาสแสดงความคิดเห็น	4.45	0.60	มาก

ลำดับ	รายการ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1.5	ชอบกิจกรรม แบบนี้ไม่เคยเรียนมาก่อน	4.50	0.51	มาก
2. ด้านสื่อการเรียนรู้				
2.1	สื่อการเรียนรู้ที่น่าสนใจและน่าตื่นเต้น	4.65	0.49	มากที่สุด
2.2	สื่อการเรียนรู้เหมาะสมเนื้อหาในบทเรียน	4.55	0.60	มากที่สุด
2.3	สื่อมีจำนวนมากเหมาะสมกับการทำโครงการ	4.40	0.60	มาก
3. ด้านผู้เรียน				
3.1	พอใจในการแสดงออกและมั่นใจ	4.70	0.47	มากที่สุด
3.2	มีความสุขในการทำโครงการ	4.50	0.51	มาก
3.3	ชอบการเรียนรู้ แบบโครงการ	4.30	0.66	มาก
3.4	มีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรม	4.50	0.61	มาก
4. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ				
4.1	พอใจวิธีการค้นหาคำตอบรวบรวมข้อมูลและสรุปความรู้ด้วยตนเอง	4.30	0.73	มาก
4.2	ชอบการวางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ	4.55	0.51	มากที่สุด
4.3	พอใจที่ทำให้นักเรียนรู้จักท้องถิ่นมากขึ้น	4.45	0.60	มาก
รวม		4.49	0.57	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับความพึงพอใจ จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้รูปแบบโครงการ วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวนนักเรียน 20 คน พบว่า โดยรวมความพึงพอใจ ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.57) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านกิจกรรม การเรียนรู้ รายการที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ชอบกิจกรรมที่ทำให้มีความเข้าใจ เนื้อหามากขึ้น ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.50) ด้านสื่อการเรียนรู้ รายการที่มีความพึงพอใจมากที่สุด 2 รายการ คือ สื่อการเรียนรู้ น่าสนใจและน่าตื่นเต้น ($\bar{X} = 4.65$, S.D. = 0.49) และสื่อการเรียนรู้เหมาะสมเนื้อหาในบทเรียน ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.60) ด้านผู้เรียน รายการที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ พพอใจในการแสดงออก และมั่นใจ ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.47) และด้านประโยชน์ที่ได้รับ รายการที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ชอบการวางแผนการทำงานร่วมกับเพื่อนคนอื่น ๆ ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.51)

จากผลการวิจัยทั้งสามด้าน สามารถสรุปได้ว่า การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด (80/80) ส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียน มีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่าการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นแนวทางที่สามารถส่งเสริมการเรียนรู้และทัศนคติที่ดีของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งสามารถทำการอภิปรายผลของการวิจัย ได้ดังต่อไปนี้

1. การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จะมีประสิทธิภาพเท่ากับ 83.67/87.67 ซึ่งจะแสดงให้เห็นว่าค่าของประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 นั้นหมายความว่า คะแนนของค่าประสิทธิภาพ (E_1) ค่าเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบย่อย ใบบาง และกิจกรรมกลุ่ม มีค่าเท่ากับ 50.20 คิดเป็นร้อยละ 83.67 และมีค่าประสิทธิภาพ (E_2) มีค่าเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน มีค่าเท่ากับ 26.37 คิดเป็นร้อยละ 87.67 ทั้งนี้ เนื่องจากการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านกระบวนการอย่างถูกต้อง ซึ่งอาศัยหลักพื้นฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง มีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง ซึ่งสอดคล้องกับ กฎหมาย อุดมโภชน (2556) ได้ศึกษาเรื่อง ผลของการสอนแบบโครงงานที่มีต่อทักษะการแสวงหาความรู้ และผลสัมฤทธิ์ ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้รับการสอนแบบโครงงาน มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบโครงงาน มีทักษะการแสวงหาความรู้ หลังเรียนสูงกว่าเกณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หลังได้รับกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนสร้าง องค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยผ่านกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม มีการสืบค้นกระบวนการทำความเข้าใจ อย่างมีขั้นตอน ด้วยกระบวนการของโครงงาน เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ เช่น การตั้งคำถามที่มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายเปิด เพื่อให้นักเรียน

ได้อธิบายมากขึ้น และฝึกให้เป็นผู้สังเกต เพื่อให้เกิดความสงสัยและตั้งคำถาม เมื่อนักเรียนมีข้อสงสัย และตั้งคำถามแล้ว นักเรียนจะมีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาคำตอบด้วยตัวเอง ซึ่งเป็นการฝึกให้นักเรียนได้มีโอกาสสร้างสรรค์ผลงานอย่างอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิรมล หมั่นเรียน (2555) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 84.91/87.92 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ 2) ค่าดัชนีประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้โครงงานที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าเท่ากับ 0.7351 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.7351 หรือคิดเป็นร้อยละ 73.51 3) นักเรียนที่เรียนรู้ด้วยแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงาน เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4

3. จากผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงาน วิชาสังคมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมจะอยู่ในระดับมาก มีค่าเท่ากับ 4.49 ซึ่งมีผลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ทั้งนี้เป็นเพราะการสอนแบบโครงงานทำให้นักเรียนสนุก ได้รับความรู้อย่างเต็มที่ เนื่องจากนักเรียนเป็นผู้คิดริเริ่ม และทำโครงงานนั้นด้วยตนเอง เน้นการตั้งคำถามเพื่อนำไปสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาอย่างมีเหตุผล เป็นการนำเข้าสู่การฝึกปฏิบัติตนเองทุกขั้นตอน โดยเป็นการสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการความรู้สู่การแก้ไขปัญหาได้อย่างชัดเจน ตลอดจนเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สำคัญในทุกขั้นตอน ตั้งแต่การฝึกสังเกต ตั้งคำถาม และกำหนดปัญหา สืบค้นหาข้อมูล เพื่อนำสู่กระบวนการแก้ไขปัญหาและหาเหตุผล ซึ่งกิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงงานนี้ สามารถนำไปสู่การบูรณาการเพื่อปรับใช้ในชีวิตประจำวันได้ดีมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สุคนธ์ สิ้นพานนท์ และคณะ (2545) กล่าวว่า การสอนแบบโครงงานเป็นการสอนที่มุ่งให้นักเรียนมีบทบาทมีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยปฏิบัติจริง คิดเอง ทำเองอย่างละเอียดรอบคอบ อย่างเป็นระบบ และตรงกับ จิราภรณ์ ศิริทวี (2544) กล่าวว่า การสอนแบบโครงงานเป็นการสอนให้นักเรียนรู้จักวิธีการทำวิจัยเล็ก ๆ นักเรียนลงมือปฏิบัติเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะและสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพ ระเบียบวิธีดำเนินการเป็นระเบียบ จุดประสงค์หลักของการสอนแบบโครงงานต้องการกระตุ้นให้นักเรียนรู้จักสังเกต รู้จักตั้งคำถาม รู้จักตั้งสมมติฐาน รู้จักวิธีแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง เพื่อตอบคำถามที่ตนเองอยากรู้ รู้จักสรุป และทำความเข้าใจกับสิ่งที่ค้นพบ โครงงาน อาจจัดในเวลาเรียนหรือนอกเวลาเรียนก็ได้ ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโครงงานเป็นฐาน ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจ และจดจำเนื้อหารายละเอียดวิชาที่เรียนได้ง่ายขึ้น กิจกรรมการเรียนรู้มีการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งทำให้

นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนมีการลงมือปฏิบัติจริง การวางแผนการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการฝึกฝนการคิดและการตัดสินใจของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความสนุกสนาน และเกิดการเรียนรู้ที่มีความสุข รวมถึงการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โครงงานเป็นฐาน นั้นยังช่วยให้นักเรียนเกิดการทำงานอย่างเป็นระบบ และมีขั้นตอนในการลงมือปฏิบัติอย่างรอบคอบ สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ จึงส่งผลให้นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบโครงงานเป็นฐานอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การปฏิบัติกิจกรรมและสื่อการเรียนควรมีหลากหลาย เพื่อกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ควรปรับให้เหมาะสมกับขั้นตอนการสอนที่ใช้รูปแบบโครงงาน เช่น การใช้สโมล์ทอล์กให้การเรียนรู้การสอน หรือการเปิดคลิปวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอผลงานของนักเรียน

1.2 ในการทำงานกลุ่มครูควรพยายามกระตุ้นให้นักเรียนกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ร่วมกับการแสดงความคิดเห็น และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น โดยครูคอยกระตุ้นตลอดจนให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมออกมา

1.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโครงงาน เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องใช้เวลาค่อนข้างมาก ครูควรมีการยืดหยุ่นในเรื่องของเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับความสามารถของนักเรียน เพราะนักเรียนแต่ละคนมีความสามารถในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ครูควรคำนึงถึงชิ้นงานของนักเรียนสำหรับการจัดการกับปัญหาอาจต้องใช้งบประมาณสนับสนุนการเรียนค่อนข้างสูง ดังนั้นครูควรปรับเปลี่ยนรูปแบบชิ้นงานตามบริบทของโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับทักษะการคิด เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโครงงานเน้นกระบวนการคิด

2.3 ควรนำสื่อสังคมออนไลน์มาร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบโครงงาน อันจะส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2540). *หลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

- กฤษณา อุดมโกษณ์. (2556). ผลของการสอนแบบโครงการที่มีต่อทักษะการแสวงหาความรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- จิราภรณ์ ศิริทวี. (2542). โครงการ : ทางเลือกใหม่ของการสร้างปัญญาชน. *วารสารวิชาการ*, 2(8), 33–38.
- ทีศนา แชมมณี. (2547). องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพศาสตร์การสอน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีศนา แชมมณี. (2550). *ศาสตร์การสอน* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปรเมศวร์ วงศ์ชาชน, (2559). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดสะเต็มศึกษาร่วมกับโครงการเป็นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 10 (ฉบับพิเศษ 463).
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และพเยาว์ ยินดีสุข. (2548). *วิธีวิทยาการสอนวิทยาศาสตร์ทั่วไป*. กรุงเทพฯ: พัฒนาคุณภาพวิชาการ.
- วิโรจน์ ศรีโกศา และคณะ. (2544). การจัดการเรียนรู้แบบโครงการสู่การปฏิบัติการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร
- สุนันท์ สินธพานนท์ และคณะ. (2545). *การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ไทยลัคนเกล้า.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: พรักหวานกราฟฟิก.
- อรัญ ชูยกระเดื่อง. (2559). *สถิติสำหรับการวิจัย*. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

